

Upgraded
Comprehensive
Patient
Care

REPUBLIKA SLOVENIJA
SLUŽBA VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE ZA RAZVOJ
IN EVROPSKO KOHEZIJSKO POLITIKO

KOPB

izbor populacije za presejanje, zgodnja diagnostika, vprašalniki

Irena Šarc

Univerza v Ljubljani

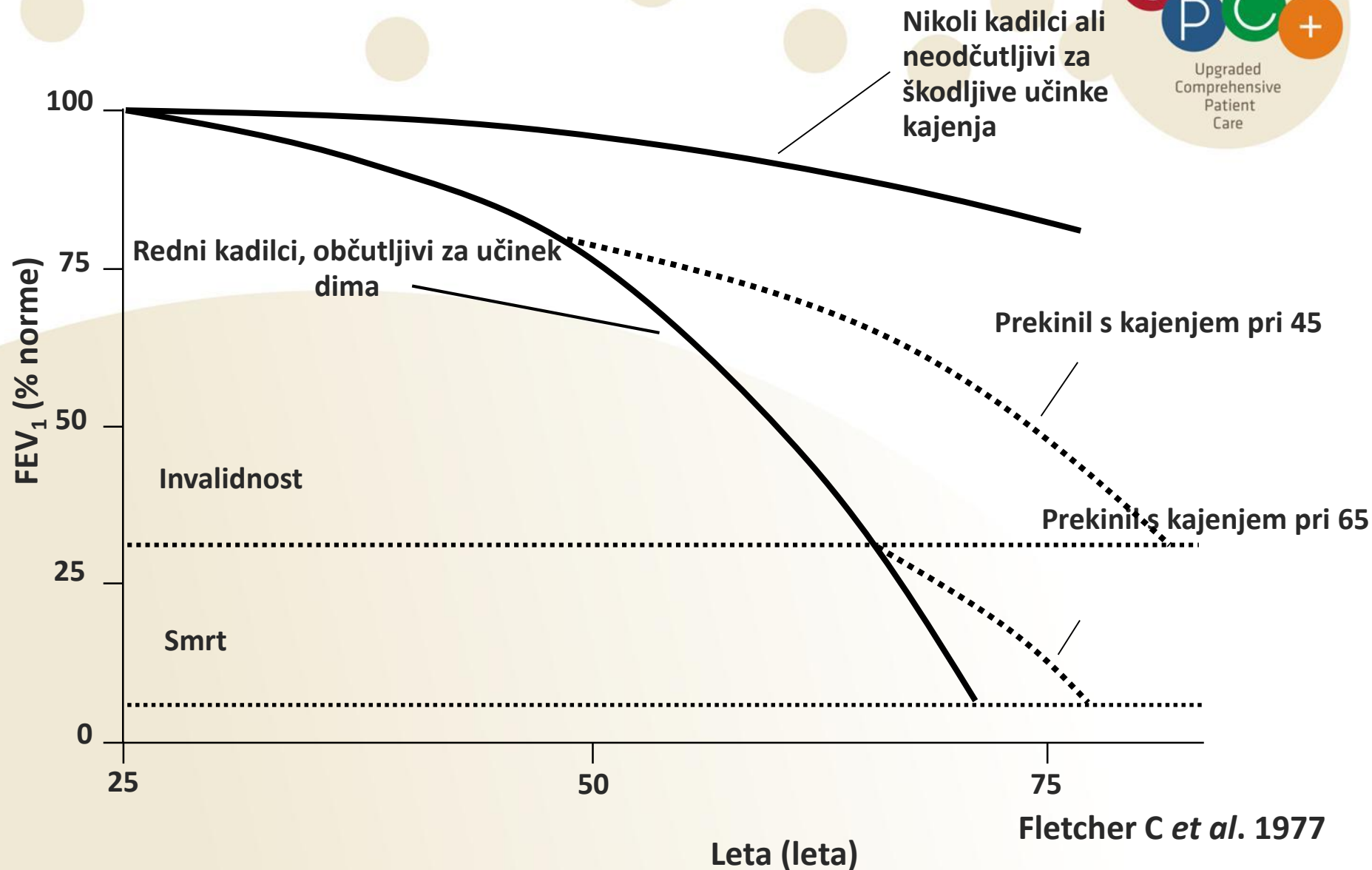
Mestna občina
Ljubljana

Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije –
Zveza strokovnih društev medicinskih sester,
babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije

Fletcherjeva krivulja

CILJNA POPULACIJA

- Dolgoletni kadilec (kadi vsaj 10 let ali je bivši kadilec)
- Izpostavljenosti prahu in kemikalijam (hlapi, dražljivci, dim)
- Aktivno iskanje primerov

PRESEJALNI VPRAŠALNIK ZA KOPB

- Koliko ste stari? ☐ do 49 let
☐ 50-59 let
☐ 60-69 let
☐ 70 let ali več
- Koliko cigaret trenutno pokadite na dan?
(Če ste bivši kadilec, koliko ste jih pokadili na dan?)
Število: _____ na dan
☐ Nikoli nisem kadil/a cigaret.
- Koliko let že kadite oziroma ste kadili cigarete?
Število: _____ let
☐ Nikoli nisem kadil/a cigaret.
- Koliko tehtate? _____ kilogramov
- Koliko ste visoki? _____ metrov
- Ali vreme vpliva na vaš kašelj?
☐ Da
☐ Ne
☐ Ne kašljam.
- Ali kdaj izkašljate sluz (izpljunek) iz pljuč, če niste prehlajeni?
☐ Da
☐ Ne
- Ali ponavadi takoj zjutraj izkašljujete sluz (izpljunek) iz pljuč?
☐ Da
☐ Ne
- Kako pogosto sopihate?
☐ Nikoli
☐ Občasno ali pogosteje
- Ali imate oz. ste kadarkoli imeli kakšno alergijo?
☐ Da
☐ Ne

1

2

3

4

5

6

7

8

1. DO 49 LET 0
50-59 LET 4
60-69 LET 8
70 LET ALI VEČ 10

2. 0 -14 ŠKATLIC-LET 0
15-24 ŠKATLIC-LET 2
25 - 49 ŠKATLIC-LET 3
VEČ KOT 50 ŠKATLIC-LET 7

3. BMI < 25,4 5
BMI 25.4-29,7 1
BMI >29,7 0

4. DA 3
NE 0
NE KAŠLJAM 0

5. DA 3
NE 0

6. DA 0
NE 3

7. NIKOLI 0
OBČASNO ALI POGOSTEJE 4

8. DA 0
NE 3

PREPOZNAVANJE KOPB BOLNIKOV

- Ali kadite vsaj 10 let ali pa ste bivši kadilec?
- Ste starejši od 40 let?
- Ali kašljate večino dni v letu?
- Ali pogosto izkašljujete?
- Ali se pri telesnih obremenitvah zadihate hitreje od vrstnikov?

- Presejalni vprašalnik
- Spirometrija + BD test

>16 točk
obstrukcija

NAPOTITEV K PULMOLOGU

MOTIVIRANJE

učenje o bolezni,
preventivne ukrepe,
dihhalno rehabilitacijo,
prehranske navade

PRESEJANJE

- Presejanje naj se opravlja do 80 leta starosti
- Pri bolnikih, ki kadijo naprej, se postopek predvidoma ponavlja na 5 let, po presoji zdravnika lahko pogosteje

GOLD 2015

The role of screening spirometry in the general population is controversial. Both FEV_1 and FVC predict all-cause mortality independent of tobacco smoking, and abnormal lung function identifies a subgroup of smokers at increased risk for lung cancer. This has been the basis of an argument that screening spirometry should be employed as a global health assessment tool^{102,103}. However, there are no data to indicate that screening spirometry is effective in directing management decisions or in improving COPD outcomes in patients who are identified before the development of significant symptoms¹⁰⁴. Thus, GOLD advocates active case finding⁵⁸⁴ but not screening spirometry.

PRESEJANJE

- Skupina pacientov, ki potrebuje presejanje, so:
- dolgoletni kadilec (kadi vsaj 10 let ali je bivši kadilec),
- delal ali dela v masivni izpostavljenosti prahu in kemikalijam (hlapi, dražljivci, dim),
- starejši od 40 let

PRESEJANJE

- Presejanje naj se opravlja do 80 leta starosti.
- Poleg sistematskega presejanja je potrebno še aktivno iskanje primerov: v ambulantni se vsakemu kadilcu > 40 let, ki vprašalnika še ni izpolnil, izda presejalni vprašalnik za KOPB.
- Pri bolnikih, ki kadijo naprej, se postopek predvidoma ponavlja na 5 let, po presoji zdravnika lahko pogosteje.

PRESEJANJE

- Če bolnik pri presejalnem vprašalniku doseže več kot 16 točk, je verjetnost KOPB zmerna ali visoka in mora biti napoten na nadaljno diagnostiko. Presejalna preiskava je spirometrija z bronhodilatatornim testom.

VPRAŠALNIKI

Upgraded
Comprehensive
Patient
Care

mMRC LESTICA DISPNEJE

Težko sapa imam le pri zelo hudem telesnem naporu.	☐ 0
Težka sapa se mi pojavlja pri hitri hoji po ravnem ali normalni hoji po vzpetini.	☐ 1
Težka sapa me ovira pri moji običajni hoji po ravnem, zato že po ravnem hodim počasneje kot ljudje moje starosti.	☐ 2
Zaradi težke sape se moram ustaviti vsakih 100 metrov oz. po nekaj minutah hoje po ravnem.	☐ 3
Sapa je pretežka, da bi lahko zapustil stanovanje oz. me ovira že pri oblačenju in slačenju.	☐ 4

CLINICAL COPD QUESTIONNAIRE

Please circle the number of the response that best describes how you have been feeling during the **past week**.

(Only **one** response for each question).

On average, during the past week, how often did you feel:	never	hardly ever	a few times	several times	Many Times	a great many times	almost all the time
1. Short of breath at rest?	0	1	2	3	4	5	6
2. Short of breath doing physical Activities?	0	1	2	3	4	5	6
3. Concerned about getting a							

Upgraded
Comprehensive
Patient
Care

CLINICAL COPD QUESTIONNAIRE

Please circle the number of the response that best describes how you have been feeling **during the past week**.

(Only one response for each question).

On average, during the past week, how often did you feel:	never	hardly ever	a few times	several times	many times	a great many times	almost all the time
1. Short of breath at rest ?	0	1	2	3	4	5	6
2. Short of breath doing physical activities ?	0	1	2	3	4	5	6

10. Social activities (such as talking, being with children, visiting friends/ relatives)?	0	1	2	3	4	5	6
--	---	---	---	---	---	---	---

© The Clinical COPD Questionnaire is copyrighted. It may not be changed, translated or sold (paper or software) without permission of Thys van der Molen

KAJ JE CAT?

COPD ASSESSEMENT TEST

- Test za oceno KOPB (CAT) je instrument, ki ga izpolni bolnik in je bil zasnovan kot preprosto ter zanesljivo merilo zdravstvenega stanja pri KOPB
- 8 enostavnih vprašanj
- uporablja se kot dodatek obstoječim pristopom, kot je meritev FEV1, pri ocenjevanju bolnikov s KOPB, saj je preprosta metoda za kvantifikacijo vpliva KOPB na bolnikovo zdravje.

Kaj meri CAT?

- kakovost življenja kot jo oceni bolnik sam
- poda drugo informacijo kot FEV1
- pokriva ista področja kot SGRQ
- sprememba seštevka za več kot 2 točki je pomembna
- ocenjuje se v stabilni fazi bolezni

Vaše ime:

Današnji datum:

Kako je z vašo KOPB? Izpolnite test za ocenitev KOPB (COPD Assessment Test™, CAT)

Ta vprašalnik bo pomagal vam in vašemu zdravstvenemu delavcu oceniti, kako KOPB (kronično obstruktivna pljučna bolezen) vpliva na vaše dobro počutje in vsakdanje življenje. Vaši odgovori in rezultati testa bodo pomagali vam in vašemu zdravstvenemu delavcu izboljšati obravnavo vaše KOPB, da bi dosegli največjo korist zdravljenja.

Pri vsaki spodnji izjavi vstavite oznako (X) v okence, ki najbolje opisuje vašo trenutno izkušnjo. Obvezno izberite le en odgovor na vsako vprašanje.

Primer:	Zelo sem vesel(-a)	0	1	2	3	4	5	Zelo sem žalosten(-a)	REZULTAT
Nikoli ne kašljam	0	1	2	3	4	5	Neprestano kašljam		
V pljučih sploh nimam sluzi (mukusa)	0	1	2	3	4	5	Moja pljuča so čisto polna sluzi (mukusa)		
Sploh ne občutim tiščanja v prsih	0	1	2	3	4	5	V prsih čutim močno tiščanje		
Ko hodim v hrib ali po stopnicah navzgor, nisem povsem nič zadihane(-a)	0	1	2	3	4	5	Ko hodim v hrib ali po stopnicah navzgor, sem popolnoma zadihane(-a)		
Pri nobenem od domačih opravil nisem omejen(-a)	0	1	2	3	4	5	Pri domačih opravilih sem zelo omejen(-a)		
Kljub bolezni pljuč povsem brezskrbno odidem od doma	0	1	2	3	4	5	Zaradi bolezni pljuč si sploh ne upam od doma		
Trdno spim	0	1	2	3	4	5	Zaradi bolezni pljuč ne spim trdno		
Imam veliko energije	0	1	2	3	4	5	Sem popolnoma brez energije		

Vaše ime:

Današnji datum:

Kako je z vašo KOPB? Izpolnite test za ocenitev KOPB (COPD Assessment Test™, CAT)

Ta vprašalnik bo pomagal vam in vašemu zdravstvenemu delavcu oceniti, kako KOPB (kronično obstruktivna pljučna bolezen) vpliva na vaše dobro počutje in vsakdanje življenje. Vaši odgovori in rezultati testa bodo pomagali vam in vašemu zdravstvenemu delavcu izboljšati obravnavo vaše KOPB, da bi dosegli največjo korist zdravljenja.

Pri vsaki spodnji izjavi vstavite oznako (X) v okence, ki najbolj opisuje vašo trenutno izkušnjo. Obvezno izberite le en odgovor na vsako vprašanje.

Primer: Zelo sem vesel(-a) ☐ 0 ☒ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 Zelo sem žalosten(-a) **REZULTAT**

Nikoli ne kašljam

☐ 0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5

Neprestano kašljam

V pljučih sploh nimam
sluzi (mukusa)

☐ 0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5

Moja pljuča so čisto
polna sluzi (mukusa)

Sploh ne občutim
tiščanja v prsih

☐ 0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5

V prsih čutim močno
tiščanje

Ko hodim v hrib ali po
stopnicah navzgor, nisem
povsem nič zadihan(-a)

☐ 0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5

Ko hodim v hrib ali po
stopnicah navzgor, sem
popolnoma zadihan(-a)

Pri nobenem od domačih
opravil nisem omejen(-a)

☐ 0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5

Pri domačih opravilih
sem zelo omejen(-a)

Kljub bolezni pljuč
povsem brezskrbno
odidem od dom

☐ 0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5

Zaradi bolezni pljuč si
sploh ne upam od doma

Trdno spim

☐ 0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5

Zaradi bolezni pljuč
ne spim trdno

Imam veliko energije

☐ 0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5

Sem popolnoma
brez energije

**SKUPNI
REZULTAT**

Test za ocenitev KOPB in CAT logo sta blagovni znamki skupine podjetij GlaxoSmithKline.
© 2009 GlaxoSmithKline. Vse pravice pridržane. Vzorčni primer. Datum priprave materiala oktober 2009.

10-09-SEK-C-007-P

CAT ≥ 10

KATERE AKTIVNOSTI SO NAJBOLJ NAPORNE ZA BOLNIKA?

	Ocena						Ar.sredina	Standardna deviacija
	0	1	2	3	4	5		
Nikoli ne kašljam – Neprestano kašljam	6	10	15	21	8	7	2,5	1,4
Nimam zasluženih pljuč - Moja pljuča so popolnoma zaslužena	3	9	16	17	12	10	2,8	1,4
Sploh ne občutim tiščanja v prsih – V prsih čutim močno tiščanje.	6	10	14	23	9	5	2,5	1,4
Navzgor po hribu ali stopnicah nimam sape - Navzgor po hribu ali stopnicah sem popolnoma zadihan	1	1	4	5	13	43	4,3	1,1
Pri nobenem izmed domačih opravil nisem omejen – pri domačih opravilih sem zelo omejen	0	5	6	11	20	25	3,8	1,2
Kljub bolezni pljuč povsem brezskrbno odidem od doma doma – Zaradi bolezni pljuč si ne upam od doma	3	9	7	12	14	22	3,4	1,6
Spim dobro – Zaradi pljuč ne spim dobro	2	10	12	22	11	10	2,9	1,4
Imam veliko energije – Sem popolnoma brez energije	1	6	6	22	13	19	3,5	1,3

CAT POD 10 TOČK

Stopnja vpliva KOPB na kakovost življenja: **Nizka**

- KOPB povzroča nekaj težav in prepreči opravljanje ene ali dveh stvari, ki jih bolnik želi narediti
- večina dni je dobrih,
- kašelj več dni na teden
- brez sape med športnimi dejavnostmi ter prenašanjem težkih bremen.
- upočasnitev ali postanek ob hoji v hrib ali hitenju na ravnem
- hitra utrujenost

Ukrepi:

- opustitev kajenja.
- vsakoletno cepljenje proti gripi.
- zmanjšanje izpostavljenosti dejavnikom tveganja za poslabšanje.
- zdravljenje na podlagi nadaljnje klinične ocene.